

דְּלֹא יִשְׁלֹוט עַלְיהָ. וְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִין גַּטֵּר לֵיהֶ
בְּכָל אֲרֻחּוֹי. דְבָתִיב, (משלו ג) או תָּלַךְ לְבִטְחָה דָרְפָּךְ
וּרְגַלְךְ לֹא תְגַזֵּף (משלו ח) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצְרַר צַעַד וְאַם
תְּרוֹיזָן לֹא תְבִשֵּׁל. וּבָתִיב, (משלו ז) וְאֶרְחָ צָדִיקִים בָּאוֹר
נֶגֶה הַוְלָד נְאֹר עַד נְבוֹן הַיּוֹם.

אמֶר רַבִּי יְהוָדָה זְבָאֵין אַינְנוּ יִשְׂרָאֵל דָקְדוֹשָׁא
בְּרִיךְ הוּא גַּטֵּר לֹזֶן בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא
דָאָתִי. דְבָתִיב, (ישעה ס) וּעַמְךָ בָּלָם צָדִיקִים לְעוֹלָם
יִרְשְׁוּ אָרֶץ. בָּרוּךְ יְהִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (ע"ב פרשת וישלח)

פרקשת ויישב יעקב

וַיִּשְׁבַּ יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מְגֻזֵּר אָבִיו בָּאָרֶץ כָּנָעָן. רַבִּי
חַיִּיא פָּתָח וָאָמֶר, (תהלים לד) רַבּוֹת רַעֲוֹת צָדִיק
וּמְבָלָם יִצְלָנוּ יְהִי. תָּא חִזֵּי, בִּמְהַמְּה מִקְטָרְגִּין אִיתְ לֵיהֶ
לְבָר נֶשׁ מִיּוֹמָא דָקְדוֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִהְבְּ בֵּיהֶ נְשָׁמָתָא

לשון הקודש

שְׁלֹא יִשְׁלֹט עַלְיוֹן, וְאֹו הַקְדּוֹשׁ בָּרוּךְ
הָוּא שׁוֹמֵר אֹתוֹ בְּכָל דָרְבֵי, שְׁבָתוֹב (ישעה
משלו י) או תָּלַךְ לְבִטְחָה דָרְפָּךְ וּרְגַלְךְ לֹא
תְגַזֵּף, (שם ח) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצְרַר צַעַד וְאַם
תְּרוֹיזָן לֹא תְבִשֵּׁל, וּבָתוֹב (שם ז) וְאֶרְחָ צָדִיקִים בָּאוֹר
אָרֶץ. בָּרוּךְ הִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פרקשת ויישב יעקב

וַיִּשְׁבַּ יַעֲקֹב בָּאָרֶץ מְגֻזֵּר אָבִיו בָּאָרֶץ
כָּנָעָן. רַבִּי חַיִּיא פָּתָח וָאָמֶר, (תהלים לד)
רַבּוֹת רַעֲוֹת צָדִיק וּמְבָלָם יִצְלָנוּ הִי בָּא

אָמֶר רַבִּי יְהוָדָה, אֲשֶׁר יָהִים יִשְׂרָאֵל

(ד"א לע"ג לבר נש) (לאתקיימא) בְּהָאִי עַלְמָא. דְבִינוֹ דְנַפְיק בָּר
נֵשׁ לְאוֹירָא דֻעַלְמָא, מִיד אָזְדָמָן לְאַשְׁתָתָפָא בְּהָדִיה
יִצְרָא הֶרְעָא בְּמָה דְאַתְמָר. דְכְתִיב, (בראשית ז) לְפָתָח חַטָּאת
רַבֵּין וְגוּ. וּבְדִין אַשְׁתָתָפָא בְּהָדִיה יִצְרָא הֶרְעָא.

וְתֵא חַזִי, דְהָבִי הַזָּא, דְהָא בְּעִירִי מִיּוֹםָא דְאַתִילִידָז,
כְלֹהוּ גַטְרִי גַרְמִיהָו, וְעַרְקִוּן גַו גַו נֹרָא, וּמַן
כָל אַתְרִין בִּישִׁין. וּבָר נֵשׁ, מִיד אָתִי לְאַרְמָא גַרְמִיהָ
גַו נֹרָא, בְגִינּוֹן דְיִצְרָא הֶרְעָא שָׁאָרִי בְגִינּוֹה, וּמִיד אַסְטִי
לִיה לְאַרְחָא בִּישָׁא.

וְאַזְקִימָנָא דְכְתִיב, (קהלת ז) טֹב יְלָד מִסְכָנוֹ וְחַכְמָם
מִפְלָךְ זָקָנוֹ וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא יְדַע לְהַזְהָר
עוֹד. טֹב יְלָד, דָא הַזָּא יִצְרָא טֹב דְהָוָא יְלָד מִיּוֹמִין
וְעִירִין עַמִּיהָ דְבָר נֵשׁ, דְהָא מְתַלִּיסָר שְׁגִינּוֹן וְאַיְלָךְ
(עַמִּיהָ) בְּמָה דְאַתְמָר.

לשון הקורש

ראה בפה מקטרנים יש לו לאדם מן
היום שהקדוש ברוך הוא נתן בו נשמה
(ד"א לאקס) ולהתקיים בעולם הוה, שבין
שאדם יוצא לאויר העולם, מיד מזדקן
להשתתף עמו יציר הרע, כמו שנאמר,
שכთוב (בראשית ח) לפתח חטא את רביין
ולחכם מפלך זקנו וכיסיל אשר לא ידע
להזהר עווד. טוב יְלָד – והוא יציר הטוב,
שזהו יוצר טוב שהוא יְלָד מימים
מיועטים עם האדם, שהרי משלשה עשר
ימים שנולדים, שומרים את עצם

מֶפְלֵךְ זָקָן וּבִסְיל. **מֶפְלֵךְ**, דָא הוּא יַצֵּר הַרְעָנֶשׁ. **דָאַיְהוּ אֲקָרֵי מֶפְלֵךְ** וּשְׁלִיט בְּעַלְמָא עַל בְּנֵי נְשָׁא. זָקָן וּבִסְיל, **דָאַיְהוּ זָקָן וְדָאי**, כִּמֵּה **דָאַזְקָמֵינָה**, **דָבֵד אַתְּיַלִיד בֵּר נְשָׁ** וְגַפְיק **לְאַוִּירָא דָעַלְמָא** אַיְהוּ **(דף ג' עט ע"ב) אַזְדְּמָן עַמְיהָ** דָבֵר נְשָׁ. וַעֲלָל דָא אַיְהוּ **מֶפְלֵךְ** זָקָן וּבִסְיל.

אֲשֶׁר לֹא יְדֻעַ לְהַזְהָר עַז, לְהַזְהָר לֹא בְּתִיב, אֲלֹא לְהַזְהָר, בְּגִינַן דָאַיְהוּ בִּסְיל. וּעֲלֵיהֶ אָמֵר שְׁלָמָה עַלְיוֹ הַשְׁלוֹם (קהלת ב) וְהַבִּסְיל בְּחַשֵּׁךְ הַזְלֵךְ. דָהָא מִסּוּסִיתָא דְחַשֵּׁךְ קָא אַתְּיָא וְלִית לֵיהֶ גַּהְוָרָא לְעַלְמָין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמֵר, **תֵא חַי**, בְּתִיב טֹוב יַלְד מִסְבֵּן וְחַכְמָה. **מִאן יַלְד מִסְבֵּן**, **הָא אַזְקָמֵינָה** וְאַתְּמָר **דָאַיְהוּ** יַצֵּר טֹוב. **אַבְלָ** טֹוב יַלְד, **הָא** הוּא דְבִתִּיב, **(תהלים לו) גַּעַר חַיִתִי גַּם זָקָנִתִי**. **וְדָא** הוּא גַּעַר **דָאַיְהוּ**

לשון הקידוש

בִּסְיל, **עַלְיוֹ** אָמֵר שְׁלָמָה, **עַלְיוֹ** הַשְׁלוֹם, קהלה ב וְהַבִּסְיל בְּחַשֵּׁךְ הַזְלֵךְ, שְׁהָרִי מִפְסָלָת הַחַשֵּׁךְ הוּא בָּא, וְאֵין לוֹ אָזֶר לְעוֹלָמִים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמֵר, **בָא רָאָה**, בְּתִיב טֹוב יַלְד מִסְבֵּן וְחַכְמָה, מַי וְהָיַלְד מִסְבֵּן? **הַרְיָי נֹולֵד וַיַּצֵּא לְאַוִּיר הָעוֹלָם**, הוּא מִזְדְּמָן עַם הָאָרָם, וַעֲלָל בֵּן הוּא **מֶפְלֵךְ** זָקָן וּבִסְיל. **אֲשֶׁר** לֹא יְדֻעַ לְהַזְהָר עַז, לֹא בְּתִיב גַּם זָקָנִתִי, וְהָיָה גַּעַר שְׁהָוָא יַלְד

שָׁנִים וְאַיְלֵךְ וְעַמוֹן, בָּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר. **מֶפְלֵךְ** זָקָן וּבִסְיל. **מֶפְלֵךְ** – וְהָיָה יַצֵּר הַרְעָנֶשׁ, שְׁהָוָא נִקְרָא **מֶפְלֵךְ** וּשְׁלִיט בְּעוֹלָם עַל בְּנֵי אָדָם. זָקָן וּבִסְיל – **שְׁהָוָא** זָקָן וְרַאי, בָּמוֹ שְׁבָאָרוּחוֹ, שְׁבָאָשָׁר אָדָם בְּאָרוֹהָ, וַעֲלָל בֵּן הוּא **מֶפְלֵךְ** זָקָן וּבִסְיל. **אֲשֶׁר** לֹא יְדֻעַ לְהַזְהָר עַז, לֹא בְּתִיב לְהַזְהָר, **מִשּׁוּם** **שְׁהָוָא**

ילְד מִסְכָן דְלִילַת לֵיה מְגֻרְמִיה בְּלוּם. וְאַפְמַאי אֲקָרִי גַעַר, בְגַיַן דְאִית לֵיה חַדְתוֹ דְסִיחָרָא דְמַתְחַדְשָׁא תְדִיר, וְתְדִיר אַיְהו יַלְד מִסְכָן כְּמָה דְאָמַרְן. וְחַכְמָם, בְגַיַן דְחַכְמָה שְׂרִיא בֵיה.

מִפְלָך זָקָן, דָא הוּא יִצְרָר הַרְע בְּמָה דְאָתְמָר. דְהָא מִן יוֹמָא דְהַזָּה לֹא נַפְקָם מִפְסָאָבוּתֵיה לְעַלְמַיִן, וְאַיְהו בְּסִיל. דְכָל אַרְחוֹי אַיְנוֹן לְאַרְחָה בִּישָׁא, וְאוֹל וְסִטִי לְבָנִי נְשָׁא וְלֹא יָדַע לְאַזְדְּהָרָא. וְאַיְהו אָתֵי עִם בֶּר נְש בְּתַסְקוּפִין בְגַיַן לְאַסְטָאָה לוֹן מְאַרְחָה טָבָא לְאַרְחָה בִּישָׁא.

תָא חַזִי, עַל דָא אַקְדִים עִם בֶּר נְש בְּיוֹמָא דְאַתִילִיד בְגַיַן דְיַהִימַיִן לֵיה. דְהָא כֵד אָתֵי יִצְרָר טֹוב לֹא יְכִיל בֶּר נְש לְמַהְיַמְנָא לֵיה וְדָמֵי עַלְיה בְּמַטוֹלָא. בְגַוּנָא דָא תְגִינָן, מְאן הוּא רְשָׁע עֲרוּם, דָא הוּא מְאן

לשון הקודש

מִסְכָן, שָׁאַיָן לו מְעַצְמו בְּלוּם. וְלֹמַה נִקְרָא גַעַר? מִשּׁוּם שִׁישׁ לו הַדוֹש הַלְבָנָה שְׁתִימַד מַתְחַדְשָׁת, וְתְמִיד הוּא יַלְד מִסְכָן, בְּמו שָׁאָמְרָנו. וְחַכְמָם, מִשּׁוּם

בְּאַרְאָה, עַל זֶה מִקְדִים עִם אַרְם בְּיּוּם

שְׁנוֹלָד, בְּרִי שִׁיאָמִין לו, שְׁהָרִי בְּשָׁבָא יִצְרָר הַטּוֹב, לֹא יְכֹל הָאָרָם לְהַאֲמִין לו, וְדוֹמָה עַלְיו בְּמַעַסָה. בְּמו זֶה שְׁנִינָה,

שְׁשַׁוְרָה בּו חַכְמָה.

מִפְלָך זָקָן - וְהו יִצְרָר הַרְע, בְּמו שְׁנָאָמָר, שְׁהָרִי מִיּוּם שְׁהָרִיה לֹא יָצָא מְظָמָאתו לְעוֹלָמִים. וְהו בְּסִיל, שְׁבָל

דָּאָקְדִּים לֹאַטְעֵנָא מְלוֹזִי לְקַמִּי דִּינָא עַד לֹא יִתְיִה
חֶבְרִיה מְאַרְיִי דִּינָא. בָּמָה דָּאָת אָמֵר, (משל י"ח) צְדִיק
הַרְאָשׁוֹן בְּרִיבּוֹ וְגַוּ.

כְּגַוּנָא דָא (הוא נ"א הא) רְשֻׁעַ עֲרוּם, בָּמָה דָּאָת אָמֵר,
(בראשית ג) וְהַנְּחַשׁ הָיָה עֲרוּם. וְהַזָּא אָקְדִּים
וְשָׂרֵי עַמִּיהָ דָבָר נְשׁ עַד לֹא יִתְיִה חֶבְרִיה לְאַשְׁרָאָה
עַלְיָה. וּבְגַיּוֹן דָאַיְהוּ אָקְדִּים וְהָא אַטְעֵין טַעַנְתִּיהָ
עַמִּיהָ, בְּדַ אָתֵי חֶבְרִיה דָאַיְהוּ יִצְרָר הַטּוֹב, אֲבָאִישׁ לִיהְ
לְבָרָ נְשׁ בְּהַדִּיה וְלֹא יִכְלֶל לְזַקְפָּא רִישִׁיה, בְּאַילּוֹ
אַטְעֵין עַל בְּתִפְיה בָּל מְטוּלִין דְעַלְמָא. בְּגַיּוֹן הַהּוּא
רְשֻׁעַ עֲרוּם דָאָקְדִּים עַמִּיהָ. וְעַל דָא אָמֵר שְׁלָמָה (קהלת
ט) וְחַכְמַת הַמְּסִבֵּן בָּזְוִיה וְדַבְּרִיו אֵינָם גְּשַׁמְּעִים, בְּגַיּוֹן
דָהָא אָקְדִּים אַחֲרָא.

וְעַל דָא כָל דִּינִי דְקַבֵּיל מִבָּר נְשׁ מְלָה עַד לֹא

לשון הקודש

— בְּשַׁבָּא חֶבְרוֹן, שַׁהְוָא יִצְרָר הַטּוֹב, מְרֻעָת
אֶת הָאָדָם עַמוֹ וְלֹא יִכְלֶל לְזַקְפָּרָא חֶבְרוֹן
בְּאַלְוֹן הַטְעֵין עַל בְּתִפְבוֹ בָל הַמְּשָׁאוֹת
שֶׁל הָעוֹלָם בְּגַלְל אָתוֹ רְשֻׁעַ עֲרוּם
שְׁהַקְדִּים עַמּוֹ. וְעַל זֶה אָמֵר שְׁלָמָה (קהלת
ט) וְחַכְמַת הַמְּסִבֵּן בָּזְוִיה וְדַבְּרִיו אֵינָם
גְּשַׁמְּעִים, מְשׁוּם שְׁהָנָה הַקְדִּים אַחֲרָה.
וְעַל כֵן, בָל הַזָּן שְׁקַבֵּל מְאָדָם קָבָר
בְּמָרָם יָבָא חֶבְרוֹן, בְּאַלְוֹן קָבֵל עַלְיוֹ
שַׁהְוָא מְקָדִים, וְהַגָּה מְזֻעָן טַעַנְתּוֹ עַמוֹ

וַיְהִי חֶבְרִיה, בָּאֵלֹו מִקְבֵּל עַלְיהָ טַעֲוָא אַחֲרָא לְמַהְיִמְנוֹתָא. אֶלָּא (משל י"ח) וְבָא רַעַתּוֹ וְחַקְרוֹ, וְדָא הוּא אַרְחָ דָּבָר נֶשׁ וְכָאָה, דָּהָא בָּר נֶשׁ וְכָאָה דָּא הוּא, דָּלָא הַיְמִין לְהַהּוּא רְשָׁע עַרְוּם דִּיצָר הַרְעָ, עַד דִּינִיתִי חֶבְרִיה דָּאִיהָוּ יִצְרָר טֻוב. וְגַנְיוֹן דָּא בְּנֵי נֶשֶׁא אִינְנוֹן בְּשָׁלִין לְעַלְמָא דָּאִתִּי.

אָבָל הַהּוּא וְכָאָה דָּאִיהָוּ דְּחִיל לְמַאֲרִיה, בִּמְהַ בִּישֵּׁין סְבִיל בְּהָאִי עַלְמָא בְּגַנְיוֹן דָּלָא יַהְיִמְין וְלָא יִשְׁתַּתְּפֵךְ בְּהַהּוּא יִצְרָר הַרְעָ. וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁזִיב לֵיהֶ מִכְלָהּוּ, הָדָא הוּא דְּכַתְּיב, (תהלים ל"ד) רְבוֹת רְעוֹת צְדִיק וּמְבָלָם יַצְלִינוּ יְהִי. רְבוֹת רְעוֹת לְצְדִיק לֹא בְּכַתְּיב, אֶלָּא צְדִיק. בְּגַנְיוֹן דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְּרַעֵי בֵּיהֶ. וְגַנְיוֹן כֵּה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְּרַעֵי בְּהַהּוּא בָּר נֶשׁ וְשִׁזְבֵּב לֵיהֶ מִפְלָא בְּהָאִי עַלְמָא וּבְעַלְמָא דָּאִתִּי, וְכָאָה חַזְלָקִיהָ.

לשון הקודש

רְעוֹת סְוִיל בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי שְׁלָא יַאֲמִין וְלָא יִשְׁתַּתְּפֵךְ עַם אֶזְרָה יִצְרָר הַרְעָ, וְבָא רַעַתּוֹ וְחַקְרוֹ, וְהָנָא כְּרָךְ שְׁלָא אָדָם צְדִיק. שְׁהָרִי הָאָדָם הַצְדִיק הַזֶּה וְהַקְדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא מַצִּיל אֶזְרָה מְבָלָם. זֶהוּ שְׁבַתְּרוּב (תהלים ל"ה) רְבוֹת רְעוֹת צְדִיק וּמְבָלָם יַצְלִינוּ הָהּ. לֹא בְּתוּב רְבוֹת רְעוֹת לְצְדִיק, אֶלָּא צְדִיק, מְשֻׁום שְׁחַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה בָּזֶה, וּמְשֻׁום כֵּה קַדְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּה מְאוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. אָבָל אֶזְרָה צְדִיק שְׁפֹוחָד מְרֻבּוֹנוֹ, בִּמְהַ

תא חוו, בפֶּה בִּישׁוֹן עַבְרֹי עַלְיָה דִּיעָקָב, בְּגַין דָּלָא יַתְּדַבֵּק בְּהַהוּא יִצְרָא הָרָע וַיַּתְּרַחֵק מִחְוִילָקִיהָ. וְגַין כֵּד סְבִיל בְּפֶה עֲזַנְשִׁין בְּפֶה בִּישׁוֹן וְלֹא שְׁקִיטָה. פֶּתֶח וְאָמָר, (איוב ^ט) לֹא שְׁלֹוֹתִי וְלֹא שְׁקַטְתִּי וְלֹא נְחַתִּי וַיָּבֹא רָגֵן. **תא** חוו, בפֶה בִּישׁוֹן סְבִילִין צְדִיקִיא בְּהָאי עַלְמָא. בִּישׁוֹן עַל בִּישׁוֹן, בְּאַבִין עַל בְּאַבִין. בְּגַין לְמַזְכִּי לֹזֶן לְעַלְמָא דָאָתִי.

יעקב בפֶה סְבִיל בִּישׁוֹן עַל בִּישׁוֹן תְּדִיר, בְּפֶה דָאָתִ אָמָר לֹא שְׁלֹוֹתִי, בְּבִיתָא דְלָבָן, וְלֹא יִכְיְלֵנָא לְאַשְׁתּוֹבָא מְגִיה. וְלֹא שְׁקַטְתִּי, מְעַשָּׂוֹ. מַהְהוּא צְעָרָא דְצָעָר לִי הַהוּא מִמְּנָא דִילִיה, וְלֹבֶתֶר דְחִילָוּ דְעַשָּׂוֹ. וְלֹא נְחַתִּי, מִן דִינָה וּמִן שְׁבָם.

וַיָּבֹא רָגֵן, דָא רָגֵן וְעַרְבּוּבִיא דִיּוֹסָף דָאִידָו קְשִׁיא

לשון הקודש

הָאָדָם וּמְצַלֵּוּן מִן הַכְּלָל בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּאַבִים, בְּדִי לוֹזֹות אָוֹתָם לְעוֹלָם הַבָּא. יַעֲקֹב בְּפֶה רְעוֹתָה סְבִיל, רְעוֹתָה עַל רְעוֹתָה תְּמִיד, בָּמו שָׁנָא מָר לֹא שְׁלֹוֹתִי – בְּבִית לָבָן, וְלֹא יִכְלֵת לְהַגְּזִיל מִמָּנוֹ. וְלֹא שְׁקַטְתִּי – מְעַשָּׂוֹ, מְאוֹתוֹ הַצָּעָר שְׁצָעָר אָוֹתִי הַמְמִנה הַהוּא שְׁלוֹן, וְאַחֲרָכָה הַפְּחַד שֶׁל עָשָׂוֹן. וְלֹא נְחַתִּי – מִן דִינָה וּמִן שְׁבָם.

וַיָּבֹא רָגֵן – זה חָרָגֵן וְחַעֲרָבּוּבִיא של יוֹסָף שֶׁהוּא קָשָׁה מִן הַכְּלָל, וּמִתּוֹךְ הַזֶּה, רְעוֹתָה עַל רְעוֹתָה, בְּאַבִים עַל